

19.11x33.89	1	6 עמוד	המודיע - כותרת	12/02/2021	76206208-1
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינו - 80790					

יצחק מתתיהו טננבוים

'ציונות' - 'דתית' תרתי דסתרי

סיבת היעלמותה של התנועה הדתית-לאומית 'המזרחי' מהמפה של מדינת ישראל הציונית היתה כבר טבועה בה בעת יסודה. זו היתה רק שאילה של זמן. והזמן הזה הגיע בבחירות הקרובות אין מזרחי-מפד"ץ. היה ואיננו.

כי כבר בעת כינונה של הציונות הדתית, כאשר הוברר למייסדי התנועה הציונית של הרצל, כי המדינה אשר תוקם על ידי הציונות, תתנהל חדר-משמעת כמדינה חילונית — בדיוק כפי שנערך הקונגרס הציוני הראשון תוך כדי חילול שבת ומלון טרפה — היה ברור ש'ציונות' ו'דת' הן תרתי דסתרי.

אין יצור כזה ששמו 'ציונות-דתית', כשם שלא קיימת בעולם יצירה של 'מיס-יבשים', או 'גמל הפורח באוויר'... 'ציונות' הרצלאית אינה יכולה לקבל דת-יהודית, דת-יהודית אינה יכולה לדור בכפיפה אחת עם 'ציונות'. רובם המכריע של גדולי ישראל בימים שלפני מלחמת העולם הראשונה, צפו מראש את מהותה של 'התנועה הציונית', כמי שאינה מסוגלת לעכל בתוכה דת יהודית.

תנועת 'המזרחי', שהיתה מבוססת בראשית דרכה, גם על יהודים שניתן היה לתאר אותם כ'חרדים', נדלקה מהרעיון של הציונות למען 'הקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל'. הצלחותיה של הציונות בזירה המדינית, בי-יחוד כאשר במלחמה העולם הראשונה כבשו האנגלים את ארץ ישראל מידי הטורקים, העצימו את כוחם של הארגונים שהשתתפו בתנועה הציונית, כולל 'המזרחי'.

אבל הסתירה בין ציונות הרצלאית ליהדות תורתית הכתה בדור הבא של 'המזרחיסטים', קטלה בדור השני והשלישי. אילו תנועת 'המזרחי' היתה מתנתקת מהציונות עם קום המדינה, היתה זוכה להכפיל ולשלש את קהילותיה, להקים ערים דתיות ולרוות נחת מהמשך הדרור. ימיה תמו, והמהפכות הפנימיות של המגזר הזה מטלטלות אותה כסערה ביס.

השבר של עקירת גוש קטיף

השבר הבוקע בין המדינה הציונית לתנועת 'המזרחי' [שהיתה למפלגת 'מפד"ץ' — מפלגה דתית לאומית] הת-רחש בשנת תשס"ה, כאשר מדינת הרצל, עליה נתנו נפשם, עקרה את עשרים ושנים הישובים שהקימו אלפי משפחות דתיות-לאומיות בגוש קטיף ברצועת עזה.

ישראל החילונית, על שני זרמיה, הימין והשמאל כאחד, הטילו את גופתה על 'המתנחלים' הדתיים, אשר בגללם שורפת את הטרור של הפלשתינים, והם הנועצים דוקרני ברזל בכל הידברות של שלום עם הפלשתינים.

באותם ימים, של רדיפה נוראה מצד הצי-בור והשלטון החילוני נגד עקורי גוש קטיף, הענקנו תמיכה בעקורים, וכתבנו דברים בנוסח של 'אחים לצרה'. ה'חרדים' הרי תמיד היו הבלתי-נסבלים, עכשיו גם הדתליים.

ברם, אחד מחכמי ישראל, גדול בתורה ובחסידות, העיר את תשומת ליבנו. אדרבה, כאשר יש תחושה של קירוב לבבות עם הכיפות הסרוגות, חייבים להחריף את ההס-ברה על חומרת הסכנה של אובדן הזהות הרעיונית תוך כדי הזדהות רגשית, עם מי שאינו מודה בחרדותו העיקשת. וכך סיפר לנו:

דע לך, כי יהודי 'המזרחי', דוגלי הציונות הלאומית, בין שתי מלחמות העולם, היו 'שיינע אידן'. כשפשטה הציונות בכתי היהודים של אירופה החרדית, החסיידית הליטאית כאחת, הופיעו אנשי 'המזרחי'

באותה תלבושת חרדית של אחיהם בבית המדרש ובשטיבל. הם לא שינו שמם ולבושם, רק את רעיונם והשקפתם. הם צעקו עלינו, על היהודים האנטי-ציונים, מדוע איננו מזדהים עם המאבק הציוני למען ארץ ישראל? מדוע ומדוע ומדוע...

ורבים מאחינו, מהבחים הטובים ביותר ביהדות התורנית, חברו אל 'המזרחי' והתגי-יסו למען הציונות, וכל זאת תחת הדגל המקודש והיקר 'ארץ ישראל'. כראות מאורי הדור, כי היציאה מהיהדות החרדית עלולה להוביל לא רק ל'המזרחי', אלא ממנה והלאה, ממנה וחוצה לדת ישראל — כפי שלאסונה של היהדות התורתית אכן קרה — עמדו והקימו את אגודת ישראל הנבדלת, הלוחמת בציונות, גם בדתית-לאומית.

כשהמוני בית ישראל לא הבינו את הסכנה של 'המזרחי', ואדרבה, הלילו ושיבחו ופיארו את המאבק הציוני למען ארץ ישראל, השכילו גדולי הדור ההוא זי"ע לחזות את הצפוי לדור השני והשלישי שלהם. ומי שמכיר את 'המזרחי' יודע איך הבנים והנכדים והנינים נחשפו לישראל החילונית, ואף חמור מכך! לכן — סיכם איש-שיחתי הנכבד מאוד, אשר הכיר את 'המזרחי' מאז — ברור, כי המאבק של יהודי גוש קטיף למען ארץ-יש-ראל, גם אם כל הרגשות הכנים שלנו נתנוות להם, אבל דווקא משום כך, דווקא מפני ההזדהות הזאת, אזי הסכנה שבהסרת החומות בינינו לכינם קשה ונוראה.

טישטוש רעיוני ואידיאולוגי

עם עקירת ישובי גוש קטיף, החלה זרימה רעיונית שונה בקרב היהדות הדתית-לאומית. יש מהם שהגיעו למסקנה, שהצ-יונות של הרצל, אשר דיברה גבוהה-גבוהה לטובת ארץ ישראל, ועל במתה נפלו גיבו-רים, אינה בדיוק מה שהם חשבו והאמינו עד היום.

גם מדינת ישראל, התנועה הציונית במי-טבה, יכולה לעקור ישובים ומחיישים מאדמות ארץ ישראל. מדינת ישראל מיושבת ברובה עם בני הדת היהודית, אבל היא עצמה, כמדינה אזרחית, אינה יהודית. על כסיס רעיונת האדמה [תרחי משמע] של התנועה הציונית דתית, התפרצה מה שמתואר "התנועה חרדלית" [חרדית-לאומית].

גם תנועה זו לא התבססה רעיונית. גם זו סבלה מנוגדנות רעיונית ומסתירה אידיאולוגית חדה כתער, של חרדיות ולאומיות עם קר-מחבר. הדתליים הרגילים שילמו לחברה הי-שראלית רבים מהדרור הבאים שלהם. הדתליים ה'חרדים' לא השתלבו לא לכאן ולא לכאן. הקיצוניות מתד והליברליות מאידך יצרה טישטוש רעיוני ואידיאולוגי, וברור היה שהתנועה הזאת הולכת ומתפוררת ונעלמת. היהדות החרדית כהתהוותה בסיני [ללא תוספת לוואי 'לאומית' ציונית], ידעה תמיד שהסתמכות על רעיונות זרים מסוכנות. חמורות שבעתיים הן אותן אידיאולוגיות מטושטשות ומטושטשות, כשהן נשענות על רגשות-קודש של ישוב ארץ ישראל. העמידה העיקשת על משמרת האמונה היהודית הזכה והטהורה, היא ורק היא, הערובה ביותר מובטחת על המשך הקיום היהודי של "לא תישכח מפי ורעו".

יש תשובה ברורה וניצחת

בימים ההם, בין שתי מלחמות העולם, כשהתנועה הציונית הפתעה על העם היהודי לצורך המאבקים המדיניים, וכש-תנועת 'המזרחי' הפתעה על אירופה

התורתית בסיסמה: "שקול"ה ארץ ישראל כנגד כל המצוות", נכנסו יהודים טובים לגדול הדור, רבינו "החפץ חיים" זי"ע.

ביקשו מהכהן הגדול שיבינם: מדוע הוא נועק נגד הציונים, והלוא הרי הם עושים למען ארץ ישראל וכונים את ארץ ישראל? השיבם אותו זקן, כצופה לבית ישראל, ואמר: "היום הם זורקים את התורה בעד ארץ ישראל, יבוא יום והם יורקו את ארץ ישראל עבור תאוותיהם..." היהדות החרדית בכל רחבי אירופה אשר בין שתי מלחמות העולם שילמה מחיר יקר ונוראי, על נפילתם של צעירים ממשפחות חרדיות בשבי הרעיון של הציונות. לא נידון זה הוא נושא מאמרו, אך אחת נוכל לרמוז.

היתה זאת הגב' זמר, שבצעירותה למדה אצל המורה שרה שנירר (ובוכותה היא שמרה כל חייה על הכשרות), אבל נפלה בשבי הציוני, עלתה ארצה, ערכה את עיתון "דבר" של מפא"י ההיסטורית, ובסוף ימיה, כתבה גלויות, ש'המהפכה הציונית' הציחה את אש הנאצים הגרמני נגד היהודים!...

ואל יאמרו האומרים: וכי איזה היקש יש בין יהודים חילוניים ליהודים דת'ליים? שכן, צאו ושאלו את זקני "המזרחי", כמה היו אחוזי הנשיאה בקרב בני ובנות הציונות הדתית, ויאמרו לכם: למעלה מחמישים אחוז!

ואיך זה יתכן?! והלוא אבותיהם חבשו כיפות ושלחו אותם לבתי ספר דתיים, יש להם בתי כנסת, הם מניחים תפלין, ויש מהם אפילו 'חרדים' [אמנם 'לאומיים'... אבל 'חרדים'...], אז מדוע הנשיאה מפילה בהם חללים-חללים? יש תשובה, ברורה וניצחת, ויאמרו הדב-רים ברמו: כאשר נפרץ סדק קטן-שבקטנים בגרמי הקדושה המוחלטים — נהרסת תשת-יתו של היצר הטוב. רק הצצה קטנה מחוץ לתחומנו, פזילה קטנטנה בת-שניות בלבד אל מעבר לחומת הקדושה הבסיסית — והנערה/אינו איתנו! אין עצה ואין תבונה. זו האמת וכל האמת ורק האמת.

לשמור על דור העתיד

הבה ונזכור, כי גדולי ישראל בדור ההוא ובתקופה הדוא, כשהאידיאולוגיות — בע-יקר הארץ-ישראליות — פשטו בקרב העם הזה, לא מצאו תרופה אחרת אלא להקים אידיאולוגיה נגדית ורעיון פותר.

הקמתה של תנועת אגודת ישראל היתה חובת חסר הזמן. חסר היה ליהודים התורניים השייכות החברתית הנבדלת, שעה שיתר היהודים התקלו למפלגות ולתנועות. הניס-יון בין כמה שנים, הוכיח את כישלונה של יהדות 'ציונית-דתית' זוה, ואת ניצחונה של יהדות 'חרדית-תורתית' מזה.

על מסורת מוכחת זאת חייבים אנו לחנך את דור העתיד שלנו. חבל שלומדים לקח מהשליה, אך בעיתות של מבוכה רעיונית ואידיאולוגית, אין ערוך למשימת החיים שלנו — לשמור דרך החיים בדיוק כפי שקיבלנו מסיני.

חיווק האידיאליים שלנו, של ההשקפה היהודית התורתית הטהורה, והרעיון הרוחני הטהור, המבוססים ומיוסדים על חומות מוצקות של צניעות, ועל מחסות ומגנות של קדושה, היא חובת השעה כנגד רוחות הסער הבלתי-מצויות הנושכות לעברנו. הדגל היהודי הנצחי חייב להיות מונף בלב כל בני הדור העתיד שלנו!

כבר בעת כינונה של 'המזרחי' הדתלית, כאשר הוברר למשתתפי הקונגרס הציוני הראשון בחילול שבת ובמלון טרפה, כי המדינה אשר תוקם על ידי הציונות, תתנהל חדר-משמעת כמדינה חילונית, היה ברור ש'ציונות' ו'דת' הן תרתי דסתרי